

Genç Mantıkçılara Öneriler

Suggestions to Young Logicians

Ahmet Ayhan Çitil¹

¹Prof. Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi,
Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü,
İstanbul, Türkiye

ORCID: A.A.Ç. 0000-0002-0207-2556

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Ahmet Ayhan Çitil,
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, Felsefe Bölümü,
İstanbul, Türkiye

E-mail/E-posta: acitil@29mayis.edu.tr

Başvuru/Submitted: 11.11.2019

Revizyon Talebi/Revision Requested:
11.11.2019

Son Revizyon/Last Revision Received:
17.12.2019

Kabul/Accepted: 20.12.2019

Atıf/Citation:

Çitil, Ahmet Ayhan. (2019). "Genç Mantıkçılara
Öneriler" *Felsefe Arkivi- Archives of Philosophy*,
51: 375-377.
<https://doi.org/10.26650/arcpp2019-5132>

ÖZET

Bu yazıdaki görüş ve öneriler felsefe ile ilişkisi içerisinde, felsefi mantık olarak adlandırılabilir alanda çalışmalarını yürüten genç akademisyenlere hitap etmektedir. Ülkemizde bu hedef kitle içerisinde, özellikle ilahiyat fakültelerinde okutulan geleneksel mantık alanında çalışan akademisyenlerle felsefe bölümlerinde öğrenim görmüş ve çağdaş mantık ve mantık felsefesi konularıyla ilgilenen akademisyenler girmektedir. Mantık insanlığı ilgilendiren hemen tüm konuların ve sorunların ele alındığı, ifade edildiği ve tartışıldığı mekânın, başka bir deyişle oyun sahasının olabildiğince sağlıklı bir biçimde kurulmasını hedefleyen disiplinin adıdır. Mantık bu itibarla tartışmaya giren tüm taraflara, hakikati arama çabalarında yol gösterecek temel kuralların araştırıldığı alandır. Öte yandan ele alınan konuların pek çoğu bizatihi mantığın zeminine dokunan konulardır. Bu itibarla, tüm bu tartışılan konularda benimsenen farklı felsefi konulara ilişkin olarak mantığın ne ölçüde yansız veya nötr olduğu da tartışmaya açık bulunmaktadır. Yazı bu arka planı dikkate alarak felsefe ve ilahiyat kökenli mantıkçılara bazı öneriler getirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Felsefi mantık, geleneksel mantık, çağdaş mantık, mantık felsefesi

ABSTRACT

The opinions and suggestions in this article are addressed to young academicians carrying out their studies in the field of philosophical logic in relation to philosophy. This target group contains especially academicians working in the field of traditional logic taught in theology faculties as well as academicians who have studied in philosophy departments and who are interested in contemporary logic and the philosophy of logic in Turkey. Logic is the term given for the discipline which aims to establish the place – in other words the playground – where almost all the issues and problems concerning humanity are discussed and expressed in a healthy as possible manner. Logic is the field in which the fundamental rules guide all parties in the debate in their search for the truth. Moreover, many of the topics covered are those touching the grounds of logic. In this respect, the extent to which logic is unbiased or neutral in relation to the different philosophical positions adopted in all these issues is open to discussion. Taking this background into consideration, the article aims to make some suggestions to logicians in philosophy and theology. **Keywords:** Philosophical logic, traditional logic, contemporary logic, philosophy of logic

Bugün “mantıkçı” ifadesi daha çok matematik çıkışlı ve matematiğin sınırları içerisinde mantık araştırması yapan araştırmacılar için kullanılıyor. Ben ise görüş ve önerilerimi felsefe ile ilişkisi içerisinde, felsefi mantık olarak adlandırılabilir alanda çalışmalarını yürüten genç akademisyenlere sınırlamak istiyorum. Bu grubun içerisinde ülkemizde özellikle ilahiyat fakültelerinde okutulan geleneksel mantık alanında çalışan akademisyenlerle felsefe bölümlerinde öğrenim görmüş ve çağdaş mantık ve mantık felsefesi konuları ile ilgilenen akademisyenler giriyor. Ben kendi adıma her iki alanda çalışmalarını sürdüren mantıkçı, felsefeci ve ilahiyatçıları izlemeye, yazılarını okumaya, farklı akademik etkinliklerde kendileriyle bir araya gelmeye çalışıyorum. Önerilerimi her iki grup için bir arada sunmaya çalışacağım.

Mantık kanaatimce insanlığı ilgilendiren hemen hemen tüm konuların ve sorunların ele alındığı, ifade edildiği ve tartışıldığı mekânın, bir başka deyişle oyun sahasının olabildiğince sağlıklı bir biçimde kurulmasını hedefleyen disiplinin adıdır. Mantık bu itibarla tartışmaya giren tüm taraflara, hakikati arama çabalarında yol gösterecek temel kuralların araştırıldığı alandır. Öte yandan ele alınan konular arasında:

- Hangi mantık ilkelerine dayanmamız gerektiğinden hangi çıkarım biçimlerinin geçerli olduğuna;
- Tüm tanımların adsal olup olmadığına, tanımlara önceliği olan nesnelere var olup olmayacağına;
- Dilin sınırları içerisinde hakkında anlamlı bir biçimde konuşabileceğimiz nesnelere mahiyetinin ne olduğundan sonsuz kümelerle varlık atfedip atfedemeyeceğimize;
- ...

pek çoğu bizatihi mantığın zeminine dokunan konular da yer almaktadır. Bu itibarla tüm bu tartışılan konularda benimsenen farklı felsefi konulara ilişkin olarak mantığın ne ölçüde yansız veya nötr olduğu da tartışmaya açık bulunmaktadır.

Bu arka plan dikkate alındığında mantıkçılara bir önerim bir kısmının adını andığım bu felsefi tartışmalara nüfuz etmeye çalışmaları ve mantığı simgeler veya biçimler düzeyinde icra edilen bir oyun olarak görmemeleridir.

Her ne kadar felsefeci ve ilahiyatçılardan matematiksel bir araştırma yapmaları doğrudan beklenmese de matematikçilerin elde ettikleri önemli sonuçları anlayabilmek ve bu itibarla matematiksel mantığın belirli bir düzeyde okuru olmak da son derece önemlidir. Bu itibarla mantıkla ilgilenen tüm felsefeci ve ilahiyatçıların matematiksel mantık alanında sürdürülen projelerden, cevapları henüz verilmemiş açık sorulardan, tüm mantıksal dizgeleri bütünleştirme ve tek bir matematiksel yapı içerisinde toplama girişimlerinin geldiği aşamadan haberdar olmalarının son derece yararlı olacağını düşünüyorum.

Yukarıda andığım ve geleneksel mantık üzerinde çalışmalarını yürüttüklerini belirttiğim genç akademisyenlerin vakit kaybetmeden çağdaş mantık çalışmaları ile bağ kurmalarını hararetle öneriyorum. Bu çabanın kendilerinin inceledikleri ve çok uzun bir zaman yayılan mantık

literatüründeki tartışmaların inceliklerini fark etmeleri hususunda çok kıymetli geri dönüşleri olacağına inanıyorum. Öte yandan çağdaş mantık çalışmaları ile kurulan bağın tek yönlü bir yarar sağlamakla kalmayacağını, özellikle yukarıda ifade etmeye çalıştığım felsefi tartışmalara kendilerini sahip oldukları müktesebattan hareketle çok değerli katkılar sunabileceklerini düşünüyorum.

Son olarak gerek felsefe gerekse ilahiyat kökenli genç mantıkçıların vizyonlarını sadece dedüktif ve monoton mantıklarla sınırlamamalarını, hızla gelişmekte olan diğer mantık alanlarıyla ilgilenmelerini, en azından o alanlarda üretilen çalışmaların okuru olmalarını kendilerine öneriyorum.

Tüm genç mantıkçılara akademik kariyerlerinde üstün başarılar diliyor ve sevgilerimi sunuyorum.

